

Yleinen taloudellinen tilanne ja kuntatalous, talvi 2015

Katsaus, julkaistu 23.12.2015

Pääekonomistin katsaus - Yleinen taloudellinen tilanne

Kuluvana syksynä rahoitusmarkkinat ovat seuranneet huolestuneina Kiinan kansantalouden kasvuvauhdin hiipumista ja Kiinan keskuspankin toimia tilanteen elvyttämiseksi. Maailmantalouden kannalta onkin hyvin olennaista miten nopeasti Kiinan pienenevä kysyntä välittyy muille talousalueille. Tällä hetkellä näyttäisi, että suurin huoli Kiinan talouskasvun voimakkaasta hidastumisesta on väistynyt. On kuitenkin selvää, että Kiinan talouskasvun rakenne on muuttumassa nopeasti vienti- ja investointivetoisesta kasvusta kotimaiseen kulutukseen ja palveluihin tukeutuvaan malliin.

Eri suhdannelaitosten konsensusennusteiden mukaan talouskasvun ennakoidaan pysyvän Euroalueella lähivuosina vaimeana, vaikka Kreikan kesällä aktivoituneen velkakriisin välittömät markkinavaikutukset ovatkin väistyneet, Euroopan keskuspankin rahapolitiikka on ollut elvyttävää ja euron kurssi on heikentynyt. Euroalueen talouskasvuksi ennakoidaan lähitulevaisuudessa noin 1,5 prosenttia, mutta maittain kasvu vaihtelee huomattavasti. Suomen talouskasvu on Euroopan maiden heikoimpia. Epävarmuutta on liittynyt viime kuukausina myös Yhdysvaltain keskuspankin korkopolitiikkaan ja ajoitukseen, jolloin FED lähtee nostamaan ohjauskorkoaan. FED nostikin joulukuussa 2015 ohjauskorkoaan ensimmäistä kertaa sitten finanssikriisin. Markkinat reagoivat ohjauskoron nostoon ja keskuspankin korkonäkemykseen varsin rauhallisesti.

Myös Venäjän talous jatkaa supistumistaan, sillä alentuneet raaka-aineiden maailmanmarkkinahinnat kurittavat erityisesti Venäjää ja talouspakotteet ovat vähentäneet kotitalouksien kulutusta ja investointeja. Venäjän talouden heikkous heijastuu voimakkaasti erityisesti Suomen vientiin Venäjälle.

Lähes kaikki ennustelaitokset ennakoivat maailmantalouden kasvun kuitenkin vauhdittuvan hieman seuraavien kahden vuoden aikana. Talouskasvun kiihtyminen painottuu sekä kehittyneisiin ja kehittyviin talouksiin. Kasvun moottorina toimivat edelleen Yhdysvallat ja Kiina. Myös Saksan kasvun ennakoidaan pysyvän kohtalaisen vahvana.

Kokonaisuutena euroalueen talouskasvu on pysynyt vaimeana, vaikka EKP on elvyttänyt taloutta, raaka-aineiden hinnat ovat laskeneet, korot ovat matalalla ja euron arvon heikentyminen pidemmällä aikavälillä on tukenut vientiä. Euroalueen vienti ei ole kuitenkaan päässyt kunnolla maailmankaupan kasvuvauhtiin mukaan.

Suomen kansantalouden BKT-ennusteet ovat laskeneet vuoden mittaan nollaan tuntumaan, sillä alkuvuoden taloustilastot ei näytä vielä merkkejä kauan odotetusta suhdannekäänteestä. [VM:n tuore, joulukuussa](#)

[julkaistu suhdannekatsaus](#) ennakoi Suomen kansantalouden kasvavan tänä vuonna 0,2 prosenttia. Myös muiden suhdannelaitosten ennusteet ovat samansuuntaisia.

Yksityinen ja julkinen kulutus ovat VM:n ennusteen mukaan ainoat kotimaiset kulutuserät, jotka kasvavat tänä vuonna. Yksityinen kulutus kasvaa 1,3 prosenttia, minkä taustalla on lähinnä kotitalouksien reaalityulojen kasvu poikkeuksellisen matalan hintakehityksen johdosta. Samaan aikaan kuitenkin työttömyys on kasvanut, mikä näkyy kuluttajien heikkona luottamuksena tulevaisuuteen. Vientikysyntä ja investoinnit jatkavat supistumistaan vuonna 2015. Yksittäisistä toimialoista palvelutuotannon kasvuksi ennustetaan 0,8 prosenttia.

Vuodelle 2016 valtiovarainministeriö ennakoi hyvin maltillista suhdannekäännettä, jonka seurauksena kokonaistuotannon kasvu nousee 1,2 prosenttiin. Kasvun taustalla on lähinnä yksityisten investointien piristyminen ja teollisuustuotannon pinnistäminen miinusmerkkisistä luvuista pieneen kasvuun. Suurimpana yksittäisenä kasvutekijänä on Äänekosken 1,2 mrd. euron biotuotetehdashanke.

Yksityinen kulutus kasvaa vuonna 2016, vaikka kasvuvauhti hidastuu hieman edellisestä vuodesta. Yksityistä kulutusta hidastaa vuonna 2016 muun muassa vähitellen nouseva inflaatio sekä valtion menosopeutus yhdessä julkisten palvelujen asiakasmaksukorotusten kanssa. Toisaalta näiden tekijöiden vaikutusta vaimentaa valtion tuloverotuksessa toteutettavat verokevennykset.

Vuodelle 2017 valtiovarainministeriö ennustaa yhä vaatimatonta 1,2 prosentin kokonaistuotannon kasvua. Kasvu pohjautuu edellisen vuoden tavoin asteittain piristyvään vientikysyntään, pienehköön kulutuskysynnän kasvuun sekä investointien lisääntymiseen.

Hintojen nousupaineet ovat lähivuosina tavanomaista pienemmät. Kuluttajahintojen laskuun on vaikuttanut talouden heikko kysyntätilanne ja alentuneet tuontihinnat. Myös maltillinen palkkakehitys on pitänyt hintojen nousupaineet kurissa. Työmarkkinaratkaisut nostavat sekä kuluvana vuonna että vuonna 2016 sopimuspalkkoja keskimäärin 0,5 prosenttia. Hintapaineita ovat sen sijaan kasvattaneet välillisten verojen ja palvelumaksujen korotukset.

Vuosille 2016–2017 ennakoitu talouskäännö on niin vaatimaton, että työttömyysaste pysyy lähivuosina korkealla tasolla. Tilanne on hyvin haastava erityisesti pitkäaikais- ja rakennetyöttömyyden osalta, sillä kohtaanto-ongelmat työttömien työnhakijoiden ja avointen työpaikkojen välillä ovat vaikeutuneet. Esimerkiksi kuluvana vuonna avointen työpaikkojen määrä on lisääntynyt sekä TEM:n että Tilastokeskuksen mukaan, mutta se ei ole vähentänyt työttömien määrää.

Oheisesta *liitetiedostosta* löytyy vielä VM:n keskeiset ennusteluvut yleisestä taloudellisesta kehityksestä sekä keskeisten suhdanne- ja ennustelaitosten ennusteet mm. kokonaistuotannon ja työttömyyden kehityksestä 2015–2017.

Yleinen taloudellinen tilanne

<i>Muuttuja</i>	<i>2013</i>	<i>2014</i>	<i>2015**</i>	<i>2016**</i>	<i>2017**</i>
<i>(%-muutos)</i>					
<i>Tuotanto (määrä)</i>	<i>-1,1</i>	<i>-0,4</i>	<i>0,2</i>	<i>1,2</i>	<i>1,2</i>
<i>Palkkasumma</i>	<i>0,8</i>	<i>0,3</i>	<i>0,9</i>	<i>1,6</i>	<i>1,6</i>
<i>Ansiotaso</i>	<i>2,1</i>	<i>1,4</i>	<i>1,2</i>	<i>1,2</i>	<i>1,2</i>
<i>Työlliset (määrä)</i>	<i>-1,1</i>	<i>-0,4</i>	<i>-0,3</i>	<i>0,4</i>	<i>0,4</i>
<i>Inflaatio</i>	<i>1,5</i>	<i>1,0</i>	<i>-0,1</i>	<i>0,9</i>	<i>1,4</i>
<i>(%-yksikköä)</i>					
<i>Työttömyysaste</i>	<i>8,2</i>	<i>8,7</i>	<i>9,4</i>	<i>9,4</i>	<i>9,0</i>
<i>Verot/BKT</i>	<i>43,8</i>	<i>43,9</i>	<i>44,6</i>	<i>44,5</i>	<i>44,2</i>
<i>Julkiset menot/BKT</i>	<i>57,6</i>	<i>58,2</i>	<i>59,1</i>	<i>58,7</i>	<i>58,3</i>
<i>Rahoitusjäämä/BKT</i>	<i>-2,5</i>	<i>-3,3</i>	<i>-3,3</i>	<i>-2,9</i>	<i>-2,6</i>
<i>Julkinen velka/BKT</i>	<i>55,6</i>	<i>59,3</i>	<i>62,8</i>	<i>64,9</i>	<i>66,6</i>
<i>Vaihtotase/BKT</i>	<i>-1,7</i>	<i>-0,9</i>	<i>0,4</i>	<i>0,5</i>	<i>0,6</i>
<i>Euribor 3 kk, %</i>	<i>0,2</i>	<i>0,2</i>	<i>0,0</i>	<i>-0,2</i>	<i>-0,1</i>
<i>10 vuoden korko, %</i>	<i>1,9</i>	<i>1,4</i>	<i>0,7</i>	<i>1,0</i>	<i>1,5</i>

Kansantalouden ennustelukuja vuodelle 2015

Laitos	Julkaisu- ajankohta 2015	BKT, muutos %	Työttö- myys- aste, %	Ansiotas- indeksin muutos, %	Inflaatio, %
OP-Pohjola	elokuu	-0,3	9,4	1,2	-0,2
Danske Bank	syyskuu	0,0	9,6	1,1	-0,1
PT	syyskuu	0,4	9,9	1,2	0,0
ETLA	syyskuu	0,2	9,6	1,1	-0,1
PTT	syyskuu	0,2	9,7	1,1	-0,2
Euroopan komissio	marraskuu	0,3	9,6	..	..
Aktia	marraskuu	0,0	9,4	1,0	-0,2
Nordea	joulukuu	-0,2	9,5	1,2	-0,2
Suomen Pankki	joulukuu	-0,1	9,4	1,1	-0,2
Handelsbanken	joulukuu	0,2	9,4	1,2	-0,2
VM	joulukuu	0,2	9,4	1,2	-0,1

Kansantalouden ennustelukuja vuodelle 2016

Laitos	Julkaisu- ajankohta 2015	BKT, muutos %	Työttö- myys- aste, %	Ansiotas- indeksin muutos, %	Inflaatio, %
OP-Pohjola	elokuu	0,8	9,4	1,2	0,6
Danske Bank	syyskuu	0,8	10,0	1,1	1,0
PT	syyskuu	1,2	9,8	1,1	1,0
ETLA	syyskuu	1,0	9,5	1,1	0,7
PTT	syyskuu	1,1	10,2	1,1	0,8
Euroopan komissio	marraskuu	0,7	9,5	..	..
Aktia	marraskuu	0,5	9,6	0,8	0,8
Nordea	joulukuu	0,5	10,0	0,8	0,8
Suomen Pankki	joulukuu	0,7	9,2	1,1	0,2
Handelsbanken	joulukuu	1,0	9,5	1,0	0,8
VM	joulukuu	1,2	9,4	1,2	0,9

Kansantalouden ennustelukuja vuodelle 2017

Laitos	Julkaisu- ajankohta 2015	BKT, muutos %	Työttö- myys- aste, %	Ansiotas- indeksin muutos, %	Inflaatio, %
ETLA	syyskuu	1,3	9,4	1,2	1,4
Euroopan komissio	marraskuu	1,1	9,4	..	..
Nordea	joulukuu	0,7	10,3	0,7	1,0
Suomen Pankki	joulukuu	1,0	9,1	1,3	1,0
Handelsbanken	joulukuu	1,1	9,3	1,1	1,2
VM	joulukuu	1,2	9,0	1,2	1,4